

Groene soep

Ik herinner me nog goed dat Mammaloe voor Pipo de Clown heerlijke 'Soep met sliertjes' maakte. Van mijn moeder kreeg ik op zondag ook groentesoep met vermicelli. De groente vond ik lekker, maar die sliertjes verminderden mijn eetgenot. Nu mensen met groene soep in hun tuin zitten, zijn de sliertjes ook hier weer de spelbreker, al zijn die in dit geval groen.

Door het warme weer bereikten brandnetels en distels al in mei een zomerse hoogte. Onze gazons en bermen zijn ondertussen gele stroken die wachten op een flinke regenbui. In vijvers waar nog voldoende water is, groeien de planten met dit warme weer juist flink door, wat kan leiden tot groene soep. Dan vallen de lichtgroene op het water drijvende flappen op. Als je zo'n pakketje uit het water haalt, zie je een hele verzameling superdunne sliertjes. Deze draadalgen komen vrijwel alleen massaal voor als het water te veel voedingsstoffen bevat door meststoffen of woelende en poepende vissen. De algen weten wel raad met dat voedsel en vermeerderen zich razendsnel; zeker met de hoge temperatuur van het water. De plant maakt overdag heel veel zuurstof. In dat dikke algenpakket blijft de zuurstof als belletjes tussen de alg hangen. Daardoor komt de alg bovendrijven als schuimachtige klodders. Dat dat er niet zo fraai uitziet, is niet het grootste probleem. Het wateroppervlak van de vijver of sloot kan afgesloten raken door die draadalg en andere waterplanten krijgen geen licht meer en sterven af.

Aan het eind van de dag is er dus een overdosis zuurstof, maar gedurende de nacht gebruiken al die algen juist veel zuurstof om energie te krijgen voor de groei. Aan het eind van de nacht kan de zuurstof zelfs opraken. Voor veel waterdieren is dat fataal en vissen kunnen gestikt boven komen drijven.

Als de kwaliteit van het water niet verbetert, houd je dit algenprobleem. Weghalen van het groen lost even wat op, maar er zitten zoveel algen sporen in het water dat binnen de kortste keren de groene soep weer klaar is.

Wat grotere slierten in allerlei vijvers en wateren in Tilburg zijn afkomstig van de smalle waterpest. Oorspronkelijk komt hij uit Amerika en is rond 1940 waarschijnlijk als aquariumafval in de natuur terecht gekomen. De blaadjes aan de stengels staan meestal in kransen van drie. In de zomer worden de in het water drijvende stengels wel een paar meter lang. In de Piushaven wordt het voor boten moeilijker om de haven te bereiken, want de stengels draaien zo lekker om de schroef. Daarom wordt daar de waterpest regelmatig gemaaid. Het weghalen moet heel zorgvuldig gebeuren; ieder stengelstukje groeit snel weer uit tot een nieuwe plant. In dat geval heb je na een tijdje niets bereikt en wordt het soms zelfs erger. Een watervogel of boot die een stukje stengel bij zich draagt, verspreidt de plant over grote afstanden.

Smalle waterpest (foto Saxifraga-Peter Meininger)

De smalle waterpest heeft ook bloemen. Vanuit de onderwaterplanten groeit een tien centimeter lange kelkbuis naar de oppervlakte. De bloempjes drijven op het water met hun twee kransjes van 3 witte of paarsachtige bloembladeren. De totale bloem is nog geen halve centimeter groot. Voor de verspreiding van zaadjes hoef je niet bang te zijn, die maken ze in Nederland niet. In ons water leven alleen vrouwelijke planten. Dat heeft alles te maken met de eerste stengels waterpest die bij ons 'ontsnaptten'; die waren dus ook vrouwelijk.

De draadalg en smalle waterpest groeien lekker door. Met dit warme weer wordt de soep net zo heet gegeten als dat hij wordt opgediend. Alleen zijn er maar weinigen die zin hebben in een bord groene soep met sliertjes.

Rob Vereijken
juli 2018